

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 25 – 26.03.2014 r. na kierunku italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem, prowadzonego w ramach obszaru nauk humanistycznych na poziomie studiów I stopnia o profilu ogólnoakademickim, realizowanych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Szczecińskiego

przez Zespół Oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodnicząca: prof. dr hab. Jadwiga Kiwerska, członek PKA

członkowie:

dr hab. Elżbieta Osewska, ekspert merytoryczny, członek PKA

dr hab. Katarzyna Karpińska-Szaj, ekspert merytoryczny, członek PKA

Edyta Prociak, ekspert PKA ds. studenckich

mgr Grzegorz Kołodziej, ekspert PKA ds. formalno - prawnych

Krótką informacją o wizytacji

Ocenę jakości kształcenia na kierunku italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem (Wydział Teologiczny Uniwersytetu Szczecińskiego) przeprowadzono z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach jej harmonogramu prac określonych na rok akademicki 2013/2014. Akredytacja tego kierunku odbyła się po raz pierwszy.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Członkowie Zespołu Oceniającego zapoznali się z Raportem samooceny przekazanym przez władze Uczelni, uzgodnili podział zadań w ramach wizytacji oraz sformułowali wstępnie dostrzeżone problemy i kwestie do wyjaśnienia.

Podczas wizytacji Zespół Oceniający spotkał się z władzami Uczelni i Wydziału, dokonał analizy i oceny dokumentów zgromadzonych przez władze Jednostki oraz otrzymanych na prośbę Zespołu Oceniającego już w trakcie wizytacji. Członkowie Zespołu Oceniającego odbyli spotkania ze studentami oraz pracownikami realizującymi zajęcia na ocenianym kierunku. Przeprowadzono także hospitacje oraz rozmowy wyjaśniające różne kwestie. Analizie poddano prace dyplomowe, które oceniano pod względem formalnym, merytorycznym oraz ewentualnego podobieństwa do innych materiałów.

Na tej podstawie Zespół Oceniający przygotował Raport z wizytacji, który przedstawia władzom Uczelni i Wydziału.

Zespół Oceniający pragnie podkreślić, że władze Uczelni, Wydziału i kierunku zapewniły jego członkom bardzo dobre warunki pracy, służąc także wyczerpującymi wyjaśnieniami oraz wszelkimi dodatkowymi informacjami.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę¹.

1) Rada Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego we wniosku nr 7 z dnia 17 czerwca 2004 r. wyraziła zgodę na prowadzenie przez Dziekana Wydziału rozmów z przedstawicielami Uniwersytetu w Bari (Włochy) na temat utworzenia kierunku studiów - italianistyka z elementami literatury chrześcijańskiej. W dniu 8 września 2004 r. Dziekan Wydziału Teologicznego oraz Rektor Uniwersytetu w Bari podpisali list intencyjny dotyczący utworzenia i wspólnej organizacji kierunku studiów italianistyka i studia chrześcijańskie. W liście podkreślono, że studia będą prowadzone na Wydziale Teologicznym US.

Uchwałą Senatu US nr 40/2005 na wniosek Rady Wydziału Teologicznego podjęto decyzję o utworzeniu od roku akademickiego 2006/07 kierunku studiów - italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem, warunkując wykonanie postanowienia od uzyskania właściwych uprawnień do prowadzenia kierunku. Zostały one nadane decyzją Ministra Edukacji i Nauki nr DSW-4002-KM-2-UN/06 z dnia 2 października 2006 r., z kolei decyzją nr MNiSW-DNS-WUP-6050-3441-1/AL/09 z dnia 14 lipca 2009 r. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego sprecyzował nazwę kierunku, błędnie wpisaną do sentencji o jego utworzeniu na Italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem (w decyzji użyto nazwy Italianistyka z elementami chrześcijaństwa). Ponadto Uchwałą Rady Wydziału Teologicznego nr 134/33/2005/2006 z dnia 22 czerwca 2006 r. podjęto decyzję o utworzeniu z dniem 1 września 2006 r. Katedry Italianistyki.

Obowiązująca umowa dotycząca wspólnej organizacji studiów zawarta pomiędzy Uniwersytetem Szczecińskim i Uniwersytetem w Bari została podpisana przez Rektorów obu Uczelni, a także Dziekana Wydziału Teologicznego US w dniu 25 kwietnia 2006 r. W § 8 umowy określono ogólne cele wspólnej organizacji kierunku studiów, wśród których na szczególną uwagę zasługują: umocnienie obecności kultury Italii, zaoferowanie polskim studentom możliwości bezpośredniego kontaktu z włoskim środowiskiem uniwersyteckim, a także stworzenie absolwentom i młodym naukowcom warunków do pogłębiania swoich doświadczeń, zwłaszcza poprzez krótkie wizyty w instytucjach partnerskich.

Strategia rozwoju Uniwersytetu Szczecińskiego na lata 2012-2020 została przyjęta Uchwałą Senatu nr 88/2011 z dnia 24 listopada 2012 r. Z kolei Załącznik nr 1 do ww. dokumentu to Diagnoza Uniwersytetu Szczecińskiego w 2011 roku zawierająca ważne wnioski i rekomendacje, służące opracowaniu strategii. Dokumenty te są dostępne na stronie internetowej Uczelni.

Podczas wizytacji przedstawiono Uchwałę nr 315/30/2008/2009 Rady Wydziału Teologicznego z dnia 5 lutego 2009 r. w sprawie wprowadzenia zmian w Regulaminie Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego wraz z załącznikiem, stanowiącym obowiązującą treść Regulaminu. W dokumencie określono m.in. cele funkcjonowania Wydziału oraz jego zasady organizacyjne.

Jak czytamy w strategii Uczelni, jej misją jest działalność dydaktyczna oraz naukowo-badawcza zgodnie z uniwersytecką tradycją, czyli „oparte na wzajemnym szacunku i w poczuciu solidarności budowanie samorządnej wspólnoty uczonych różnych dyscyplin (...), działających w poczuciu pełnienia wyjątkowej służby społecznej dla dobra, mądrości, wolności i prawdy”. Uczelnia czuje się współodpowiedzialna za proces zbliżania się

---

¹Punkty 1 – 8 wraz z podpunktami odpowiadają kryteriom określonym w statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

społeczeństw Europy, traktując swoją działalność w kategoriach służby publicznej. Uczelnia zobowiązuje się także ściśle współpracować ze szczecińskimi i krajowymi uczelniami oraz poszukiwać obszarów synergii z uczelniami zagranicznymi. Działania ocenianej Jednostki w pełni wpisują się w te założenia. Cechą wyróżniającą kierunek jest bowiem jego bliska i owocna współpraca z Uniwersytetem w Bari, i to zarówno w zakresie kształcenia, jak i w obszarze badań naukowych.

Opracowana i wdrożona koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku wiąże się także bezpośrednio z założeniami i celami Wydziału Teologicznego sformułowanymi w dokumencie o charakterze strategicznym, czyli Regulaminie Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego. Celem kształcenia na Wydziale Teologicznym jest zatem przygotowanie absolwentów, w porozumieniu z pracodawcami, do zawodu, rozwój naukowy pracowników oraz prowadzenie badań naukowych w zakresie dyscyplin humanistycznych. Absolwenci kierunku są przygotowani do podjęcia studiów drugiego stopnia na kierunku filologia włoska w innych ośrodkach akademickich, mogą także podejmować pracę w różnych obszarach aktywności zawodowej związanych z językiem włoskim, kulturą Italii oraz dziejami chrześcijaństwa. Absolwenci kierunku mogą także poszukiwać pracy w zawodzie nauczyciela języka włoskiego po uzyskaniu przygotowania nauczycielskiego. Specjalność nauczycielska nie jest przewidziana w programie studiów ocenianego kierunku, jednak Uniwersytet Szczeciński umożliwia zainteresowanym studentom III roku zdobycie uprawnień nauczycielskich w Uniwersyteckim Centrum Edukacyjnym.

Warto podkreślić, że kształcenie na kierunku italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem stwarza odpowiednią przestrzeń dla różnorodności i innowacyjności oraz umożliwia rozwój kierunku w ścisłym powiązaniu z zasobami kadrowymi i lokalowymi Uczelni oraz zapotrzebowaniem ciągle zmieniającego się rynku pracy (przewiduje się rozszerzenie studiów o drugi stopień i umożliwienie studentom finalizacji kształcenia na poziomie magisterium).

2) Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku była tworzona i opiniowana przez interesariuszy wewnętrznych, w pierwszym rzędzie przez pracowników naukowo-dydaktycznych. Także studenci wizytowanego kierunku uczestniczą w procesie określania jego koncepcji kształcenia, choćby jako pełnoprawni członkowie organów kolegialnych oraz kierunkowego Zespołu ds. Jakości i Programów Kształcenia (reprezentanci studentów zasiadają także w Wydziałowym Zespole ds. Jakości i Programów Studiów). Ponadto organ Samorządu Studentów regularnie opiniuje program i plan studiów. Studenci podczas spotkania z przedstawicielem Zespołu Oceniającego zgodnie twierdzili, że Władze Wydziału odnoszą się do ich postulatów i opinii z pełną powagą, a następnie ich głosy są uwzględniane przy podejmowaniu decyzji. Ponadto regularnie prowadzone są wśród studentów badania ankietowe na temat realizowanej koncepcji kształcenia. Z kolei aktywność absolwentów w zakresie tworzenia koncepcji kształcenia jest raczej niewielka i w dużej mierze nieformalna.

Natomiast na szczególne wyróżnienie zasługuje zaangażowanie interesariuszy zewnętrznych w określeniu koncepcji kształcenia. W procesie tym uczestniczą przedstawiciele różnych szczecińskich placówek i środowisk edukacyjnych oraz włoskich firm funkcjonujących w Szczecinie. Podczas wizytacji przedstawiono także listy intencyjne potwierdzające stałe kontakty z zagranicznymi interesariuszami zewnętrznymi w sprawie kształtowania koncepcji kształcenia. Wśród tych partnerów znaleźli się: Wielki Kanclerz Wydziału Teologicznego, Rektor Uniwersytetu w Bari (Włochy), Konsul Honorowy Republiki

Włoskiej z siedzibą w Szczecinie, przedstawiciele Ambasady Republiki Włoskiej w Warszawie oraz Włoskich Instytutów Kultury w Warszawie i Krakowie. W procesie tworzenia koncepcji kształcenia uczestniczą też przedstawiciele Uniwersytetu w Bari (dziekan Wydziału Języków i Literatury Obcej Uniwersytetu w Bari, delegat rektora Uniwersytetu ds. zagranicznych, rektorzy Uniwersytetu, kierownik studiów). Zostało to potwierdzone podczas spotkania Zespołu Oceniającego z przedstawicielami Uniwersytetu w Bari (drogą specjalnie przygotowanego „telemostu”).

KRYTERIUM 1 SPEŁNIONE W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

1) Koncepcja kształcenia na kierunku italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem powiązana jest z misją Uczelni, a także odpowiada celom określonym w strategii Wydziału Teologicznego. Stwarza również odpowiednią przestrzeń dla różnorodności i innowacyjności oraz umożliwia rozwój kierunku z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy.

2) Przy ustalaniu i modyfikowaniu koncepcji kształcenia biorą udział interesariusze wewnątrzni, zarówno pracownicy naukowo-dydaktyczni, jak i studenci. Na wyróżnienie zasługuje zaangażowanie w tym procesie interesariuszy zewnętrznych, zwłaszcza przedstawicieli Uniwersytetu w Bari.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

1) Senat Uniwersytetu Szczecińskiego w Uchwale nr 25/2012 z dnia 29 marca 2012 r. określił wytyczne dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych dotyczące uchwalania programów kształcenia dla studiów wyższych, studiów doktoranckich, studiów podyplomowych oraz kursów dokształcających. Na tej podstawie Uchwałą Rady Wydziału Teologicznego nr 569/72/2011/2012 z dnia 21 czerwca 2012 r. zatwierdzono dostosowawczy program kształcenia dla wizytowanego kierunku, z uwzględnieniem wymogów wynikających z Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego (Dz.U. 2011 nr 253 poz. 1520). Następnie uchwałą Senatu US nr 80/2012 z dnia 27 września 2012 r. zatwierdzono efekty kształcenia dla kierunku italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem, które stanowią Załącznik nr 4 do ww. dokumentu. Wizytowany kierunek został przyporządkowany do obszaru nauk humanistycznych, dziedziny nauk humanistycznych oraz dyscyplin: językoznawstwo (wiodąca), literaturoznawstwo, filozofia, historia, historia sztuki. Kształcenie prowadzone jest w ramach profilu ogólnoakademickiego.

Obowiązujący od roku akademickiego 2013/14 program kształcenia dla kierunku italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem został zatwierdzony Uchwałą Rady Wydziału Teologicznego nr 676/1/2013/2014 z dnia 19 września 2013 r. W opracowanym

programie uwzględniono wszystkie obszarowe efekty kształcenia dla nauk humanistycznych, określone w Załączniku nr 1 do Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. Program kształcenia dla wizytowanego kierunku nie przewiduje realizacji praktyk zawodowych.

Należy podkreślić, że od roku akademickiego 2011/2012 nie uruchomiono kształcenia na I roku studiów w trybie niestacjonarnym ze względu na zbyt małą liczbę osób zainteresowanych taką formą studiowania.

A zatem w roku akademickim 2012/2013 Jednostka opracowała i wdrożyła spójny system kształcenia oparty na efektach kształcenia, zgodnie z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji oraz zakładaną koncepcją rozwoju ocenianego kierunku i kwalifikacjami zatrudnionej kadry naukowo-dydaktycznej. Sformułowane efekty kształcenia wskazują na kompleksowość myślenia o kierunku i wyrażenie definiują jego tożsamość. Szczególny nacisk położono na powiązanie programu kształcenia z potrzebami regionu, starając się w ten sposób dostosowywać ofertę edukacyjną, a także działalność badawczą i kulturotwórczą do potrzeb społeczności lokalnej. Uwzględniono też specyfikę kierunku łączącego kształcenie językowe z kulturą, historią, historią sztuki i elementami filozofii.

Matryce efektów kształcenia zostały opracowane zgodnie z wzorcowymi efektami kształcenia dla ocenianej specjalności. Uwzględniają one: efekty kształcenia na kierunku, opis kierunkowych efektów kształcenia oraz odniesienie efektów kształcenia do obszaru wiedzy nauk humanistycznych. Katalog przedmiotów obejmuje: przedmioty ogólnouczelniane (obowiązkowe dla wszystkich kierunków na Uniwersytecie Szczecińskim: *Ochrona własności intelektualnej, Technologia informacyjna, Wychowanie fizyczne*), przedmioty podstawowe (moduły obowiązkowe: *PNJW, Historia literatury włoskiej, Historia Włoch, Geografia Włoch, Gramatyka opisowa języka włoskiego*), przedmioty kierunkowe (przedmioty związane z kulturą i językiem włoskim, przedmioty zawierające elementy studiów nad chrześcijaństwem) oraz przedmioty określone jako „pozostałe” (*seminarium dyplomowe, wykłady monograficzne* – zajęcia do wyboru). Efekty kształcenia zostały określone w sylabusach przygotowanych przez nauczycieli prowadzących zajęcia z danego przedmiotu (przyjęto założenie o zrównaniu modułu i przedmiotu).

Na podstawie analizy obecnie stosowanych opisów (zapoznano się z nimi podczas wizytacji) należy stwierdzić, że są one w pełni zgodne z celami i efektami kształcenia. Osiągnięcie efektów kształcenia poszczególnych modułów umożliwia także osiągnięcie efektów kierunkowych.

Dobór przedmiotów jest spójny. Zastosowano podział na przedmioty podstawowe, kierunkowe i opcjonalne. Program studiów obowiązujący przed wprowadzeniem KRK (III rok studiów) spełnia wymagania standardów i odpowiada sylwetce absolwenta. W obowiązującym programie na I i II roku studiów w pełni wdrożono procedury dostosowawcze do wymogów KRK: sylabusy są spójne, treści modułów przekładają się na efekty kształcenia. W toku kształcenia studenci uzyskują: wiedzę i umiejętności z zakresu językoznawstwa, literaturoznawstwa, znajomości kultur obszaru języka włoskiego, historii chrześcijaństwa, umiejętności praktyczne oraz wymagane kompetencje społeczne. Przyjęty system umożliwia sprawdzenie osiągnięcia efektów kierunkowych i przedmiotowych przy realizacji celów i szczegółowych efektów kształcenia, które zostały przypisane poszczególnym grupom przedmiotów. Nie stwierdzono nieprawidłowości w przyporządkowaniu kierunkowych efektów kształcenia do efektów obszarowych.

Szczegółowy opis efektów kształcenia jest dostępny w Dziekanacie Wydziału Teologicznego w wersji papierowej, został także opublikowany w wersji elektronicznej na stronie internetowej Uczelni.

2) Efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne. System, nawiązując w warstwie strukturalnej do obszarowych efektów kształcenia, obejmuje wszystkie trzy kategorie, tj. wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne. Sporządzono także matrycę efektów kształcenia.

Także w opinii studentów efekty kształcenia zostały określone w sposób zrozumiały i sprawdzalny – potrafili je zresztą wymienić, podkreślając, że obejmują one zasób wiedzy oraz nabywane umiejętności i kompetencje społeczne. Studenci wykazali nie tylko rozumienie efektów kształcenia, ale także określili umiejętności, które mogą zdobyć podczas studiów na wizytowanym kierunku.

3) Zgodnie z § 30 Regulaminu Studiów okresem zaliczeniowym w Uczelni jest semestr. Warunkiem terminowego zaliczenia semestru jest uzyskanie oceny co najmniej dostatecznej ze wszystkich przedmiotów przewidzianych w planie studiów, zaliczenie praktyki zawodowej, jeśli program studiów ją przewiduje oraz uzyskanie punktów ECTS w liczbie wymaganej do zaliczenia danego semestru zgodnie z planem studiów. Zgodnie z § 27 Regulaminu Studiów student może uzyskać rejestrację na kolejny semestr w postaci pełnej albo warunkowej. Rejestrację pełną otrzymuje student, który w dotychczasowym przebiegu studiów zaliczył wszystkie przedmioty i moduły oraz uzyskał liczbę punktów przewidzianą w programie studiów. Rejestrację warunkową otrzymuje student, który w dotychczasowym przebiegu studiów uzyskał odpowiednią liczbę punktów (dopuszcza się deficyt wynoszący 10 punktów ECTS) oraz wywiązał się ze wszystkich obowiązków określonych decyzjami Dziekana.

Ogólne zasady oceniania studentów określono w Regulaminie Studiów (§ 33-43). Zgodnie z ww. regulacjami szczegółowe zasady oceny studentów, w tym formy weryfikacji stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, wskazują w sylabusach do poszczególnych modułów nauczyciele akademicki, zapisano też obowiązek poinformowania studentów o przyjętych zasadach podczas pierwszych zajęć z danego przedmiotu.

Zgodnie z informacjami zamieszczonymi w Raporcie samooceny oraz wynikającymi z przedstawionej dokumentacji, na wizytowanym kierunku stosuje się następujące metody oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia: egzamin pisemny, egzamin ustny, kolokwium, prace pisemna/esej/recenzja, prezentacja, projekt, sprawdzian, obserwacja podczas wykonywania ćwiczeń praktycznych.

Przebieg procesu dyplomowania oraz realizacji egzaminu dyplomowego określony został w Regulaminie Studiów (§ 52-58). Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją powołaną przez Dziekana. W jej skład wchodzi promotor oraz recenzent pracy, a przewodniczącym jest Dziekan albo upoważniony przez niego pracownik samodzielny, zatrudniony na Wydziale. Egzamin dyplomowy stanowi sprawdzian ustny opanowania przez studenta podstaw metod badawczych z zakresu dyscypliny związanej z tematem pracy dyplomowej oraz sprawdzian znajomości problematyki pracy dyplomowej na tle dyscypliny naukowej, w ramach której praca została przygotowana. Z przebiegu egzaminu dyplomowego sporządza się protokół, który podpisują przewodniczący oraz pozostali

członkowie komisji. Należy podkreślić, że prace dyplomowe na kierunku italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem przygotowywane są w języku włoskim.

Podczas wizytacji analizie poddano losowo wybrane karty okresowych osiągnięć studenta oraz protokoły zaliczenia przedmiotu. Dokumenty te są sporządzane zgodnie z wymogami Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz.U. 2011 nr 201 poz. 1188). Podobnie w wybranych losowo teczkach absolwentów znajdują się wymagane dokumenty związane ze złożeniem egzaminu dyplomowego. Zaliczanie modułów/przedmiotów zostaje potwierdzone w odpowiedniej dokumentacji, tj. indeks, karta egzaminów i zaliczeń, protokół.

A zatem na italianistyce z elementami studiów nad chrześcijaństwem został wypracowany i wdrożony przejrzysty system oceny efektów kształcenia, który umożliwia systematyczną weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągnięcia efektów kształcenia na każdym etapie studiów (weryfikacja etapowa i końcowa). Informacja o tym systemie jest ogólnie dostępna, została bowiem przedstawiona w Regulaminie studiów, w sylabusach, na stronie internetowej. System ten jest też omawiany na pierwszych zajęciach. Potwierdzili to studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym.

Sylabusy poszczególnych modułów zawierają opis sposobu weryfikacji efektów realizowanych na poszczególnych przedmiotach: uwzględniono w nich odniesienia do efektów kierunkowych na danym poziomie oraz założone sposoby ich weryfikacji. W sylabusach, obok danych o przedmiocie, zawarte są kolejno: (przedmiotowe) efekty kształcenia, treści kształcenia, metody kontroli efektów kształcenia, nakład pracy studenta oraz literatura (podstawowa i uzupełniająca). Sylabusy zostały sporządzone według jednego wzorca, są szczegółowo opracowane, niektóre z nich wymagają drobnych korekt dotyczących sformułowania i liczby efektów kształcenia dotyczących rozwijania kompetencji społecznych (odnosi się to do zajęć, które kompetencje społeczne rozwijają w nieznacznym stopniu, np. wykładów kończących się pracą pisemną).

Dobór sposobów weryfikacji poziomu osiągnięcia założonych efektów kształcenia nie budzi zastrzeżeń, odbywa się dzięki określonym w sylabusach modułów metodom ewaluacji częściowej i sumującej. System oceniania obejmuje wszystkie kategorie efektów kształcenia, tj.: wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. Weryfikacja wiedzy oraz kompetencji społecznych dokonuje się w semestrze podczas licznych prezentacji, prowadzonych dyskusji, wreszcie kolokwii i egzaminów. Umiejętności są z kolei rozwijane i sprawdzane podczas prowadzonych w grupach ćwiczeń i zajęć w laboratoriach.

Jednym z efektów oceny etapowej efektów kształcenia jest tzw. odsiew studentów, który na ocenianym kierunku jest stosunkowo wysoki. W 2013 r. studia w trybie stacjonarnym ukończyło 20 osób, a w trybie niestacjonarnym - 5 osób. Łącznie w okresie od 2010/11 – 2012/13 (trzy roczniki) studia ukończyło 87 osób. W latach 2010 - 2013 skreślono łącznie z listy słuchaczy 136 studentów. Główną przyczyną „odsiewu” jest brak zaliczenia semestru, następnie rezygnacja ze studiów oraz brak przedłożenia pracy w terminie.

Całościowa analiza prac etapowych wykazała, że system etapowej weryfikacji efektów kształcenia funkcjonuje właściwie. System archiwizowania egzaminacyjnych prac pisemnych i dokumentowania efektów kształcenia jest bardzo staranny i spójny, obejmuje zarówno studia stacjonarne, jak i niestacjonarne. Kryteria oceniania etapowego są znane wszystkim studentom i udostępnione na stronie internetowej Jednostki.

Jednym z najistotniejszych etapów weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia jest proces dyplomowania – rozpoczynający się wraz z wyborem seminarium dyplomowego

(decyzja ta podejmowana jest pod koniec II roku studiów), a kończący się w dniu egzaminu dyplomowego. Rada Wydziału podjęła dwie Uchwały - nr 322/37/2008/2009 i nr 317/32/2008/2009 z dnia 5 lutego 2009 r. - w sprawie upoważnienia Katedry Italianistyki do zatwierdzania tematów prac dyplomowych oraz struktury egzaminu dyplomowego. W w/w dokumentach zawarte są m.in. wymogi edytorskie pracy dyplomowej, skład komisji egzaminacyjnej oraz zakres jej obowiązków, zasady egzaminu dyplomowego, jak również algorytm ustalania końcowego wyniku ukończenia studiów. Praca dyplomowa podlega ocenie przez opiekuna pracy i recenzenta. Jej integralną część stanowi oświadczenie o nienaruszeniu praw autorskich i pokrewnych oraz ewentualnych skutkach podania nieprawdziwych danych.

Egzamin dyplomowy odbywa się – jak już wspomniano - przed komisją powołaną przez Dziekana. Ocena z egzaminu dyplomowego wyznaczana jest na podstawie średniej arytmetycznej ocen uzyskanych z pytań egzaminacyjnych. W Uchwale nr 342/57/2008/2009 z dnia 14 maja 2009 r. wyznaczono i zatwierdzono kody prac dyplomowych odpowiadające poszczególnym zakresom tematycznym (wyznaczono 14 zakresów obejmujących językoznawstwo, literaturoznawstwo, filozofię i estetykę, historię sztuki, literaturę chrześcijańską, problematykę społeczno-polityczną Włoch) dla ocenianego kierunku. Promotorzy uwzględniają w miarę możliwości indywidualne zainteresowania studentów. Promotorami prac są głównie samodzielni pracownicy naukowcy, ale również doświadczeni adiunkci ze stopniem naukowym doktora. Lista osób prowadzących seminaria jest zatwierdzana przez Radę Wydziału.

Analiza dokumentacji dotyczącej organizowania seminariów dyplomowych i ich obsady, tematyki prac, sporządzania recenzji i przeprowadzania egzaminu dyplomowego wykazała, że prace dyplomowe (licencjackie) prowadzone są w odpowiedni sposób, dobór tematyki związany jest z daną specjalnością, właściwy jest sposób oceniania i archiwizowania prac. Wymagania stawiane studentom w procesie dyplomowania są wystandaryzowane. Opis zasad dyplomowania jest dostępny w wersji papierowej w Dziekanacie, zaś w wersji elektronicznej - na stronie internetowej Jednostki. Zasady te są też znane studentom.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Zespół Oceniający zapoznał się z losowo wybranymi pracami etapowymi, a także licencjackimi, obronionymi na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Te pierwsze pozwalały na sprawdzenie sprawności językowych oraz wiedzy na danym etapie kształcenia, charakteryzowały się też starannością oceny (skrupulatne zaznaczenie błędów oraz adekwatność wystawionej oceny). Także prace licencjackie przedstawiały wysoki poziom merytoryczny, metodologiczny i językowy, były zgodne z kierunkiem studiów i specjalnością. Przy ich opracowaniu wykorzystano trafnie dobraną literaturę przedmiotu. Zostały też dość rzetelnie ocenione.

4) Na Uniwersytecie Szczecińskim funkcjonuje Akademickie Biura Karier, do którego zadań należy m.in. monitorowanie losów absolwentów Uczelni. Badanie prowadzone jest w formie ankiet on-line po 6 miesiącach oraz 3 i 5 latach od ukończenia studiów. Wcześniej Uczelnia uzyskuje od absolwentów odpowiednie zezwolenie na przetwarzanie danych

osobowych. Pomimo regularnego przeprowadzania badania losów absolwentów Akademickie Biuro Karier opracowuje wyniki jedynie z uwzględnieniem poszczególnych wydziałów Uczelni, bez wyróżnienia sytuacji poszczególnych kierunków. Obecnie wyniki opracowane przez Akademickie Biuro Karier trafiają do Prorektora ds. kształcenia, który ma wyłączne prawo do dysponowania nimi. Procedura nie przewiduje przekazania wyników ankiet organom zajmującym się opracowywaniem planów i programów studiów. Wyniki nie są także udostępniane studentom.

Tym bardziej na podkreślenie zasługuje fakt, że Jednostka podjęła własne działania na rzecz monitorowania losów absolwentów. Mają one jednak charakter nieformalny i wynikają ze ścisłej współpracy z Uniwersytetem w Bari, gdzie wielu absolwentów kontynuuje studia drugiego stopnia. Część absolwentów studiuje także na filologii włoskiej w innych ośrodkach akademickich w kraju. Ze względu na duże zainteresowanie dalszym kształceniem oraz znaczący potencjał naukowy kadry, Jednostka planuje utworzyć studia drugiego stopnia, których unikatowość ma polegać na kształceniu specjalistów w dziedzinie relacji między językiem a kulturą włoską, potrafiących synoptycznie uchwycić zjawiska historyczne, antropologiczne i socjologiczne zachodzące we Włoszech.

W celu doskonalenia jakości procesu kształcenia Jednostka wykorzystuje także opinie interesariuszy zewnętrznych, uczestniczących w posiedzeniach Zespołu ds. Jakości i Programów Kształcenia.

KRYTERIUM 2 SPEŁNIONE W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

1) Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia są zgodne z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji oraz zakładaną koncepcją rozwoju ocenianego kierunku i kwalifikacjami zatrudnionej kadry naukowo-dydaktycznej. Przyporządkowane poszczególnym przedmiotom efekty kształcenia są skorelowane z kierunkowymi efektami kształcenia i umożliwiają ich osiągnięcie. Dokumentacja pozwalająca na weryfikację możliwości osiągnięcia kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia poprzez realizację celów oraz szczegółowych efektów kształcenia dla modułów kształcenia jest sporządzona szczegółowo i starannie.

2) Efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne.

3) Jednostka stosuje wieloetapowy system weryfikacji efektów kształcenia, pozwalający na ocenę stopnia osiągnięcia założonych przez program efektów kształcenia; informacja o tym systemie jest powszechnie dostępna. Sylabusy poszczególnych przedmiotów zawierają opis sposobu weryfikacji realizowanych efektów kształcenia.

4) Jednostka monitoruje kariery absolwentów filologii na rynku pracy przez Akademickie Biuro Karier Uniwersytetu Szczecińskiego oraz we własnym zakresie. Wskazane jest opracowanie systemu, który pozwoli na wykorzystanie danych o losach absolwentów w działaniach projakościowych pozyskiwanych dotąd w działaniach niesformalizowanych.

3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

1) Studia pierwszego stopnia na kierunku italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem trwają 3 lata (tj. 6 semestrów) i na studiach stacjonarnych obejmują łącznie 2016 godzin zajęć dydaktycznych, a na studiach niestacjonarnych - 1164 godziny. Program kształcenia, który został opracowany i wdrożony na podstawie Krajowych Ram Kwalifikacji, umożliwia osiągnięcie każdego z deklarowanych celów i efektów kształcenia oraz ukształtowanie stosownej struktury kwalifikacji absolwenta. Absolwenci osiągają kompetencje komunikacyjne na poziomie C1 biegłości Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, posiadają podstawową i szczegółową wiedzę o języku włoskim, literaturze, kulturze i historii Włoch oraz wiedzę z zakresu przedmiotów obejmujących elementy studiów nad chrześcijaństwem: historię chrześcijaństwa, historię literatury chrześcijańskiej oraz wprowadzenie do literatury biblijnej. Absolwent kierunku jest przygotowany do dalszego kształcenia się i podjęcia studiów magisterskich.

Na podstawie szczegółowej analizy zgromadzonej dokumentacji dotyczącej procesu kształcenia, rozmów prowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału Teologicznego, studentami oraz reprezentantami Samorządu Studenckiego można stwierdzić, że możliwości osiągnięcia kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia są znaczne. Należy zaznaczyć, że na ocenianym kierunku studenci, choć przyjmowani bez wymogu znajomości języka włoskiego, osiągają po trzech latach studiów poziom kompetencji C1 wg Europejskiego Opisu Kształcenia Językowego. Cele kształcenia językowego sformułowane są w sylabusach z praktycznej nauki języka włoskiego, a o ich osiągnięciu świadczą wysokie wymagania na egzaminach z praktycznej nauki języka włoskiego oraz wysoki poziom językowy prac licencjackich. Warto jednak dodać, że najskuteczniejszą formą osiągania (i sprawdzania) efektów kształcenia w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych w przypadku studiów językowych są praktyki. Z rozmów z wykładowcami, Zespołem ds. Jakości i Programów Kształcenia, w którym uczestniczą także pracodawcy (dyrektorzy szkół, przedszkoli, władze miasta) oraz studentami, wynika, że studenci korzystają z wielu okazji odbywania praktyk nieformalnie. Studenci wyjeżdżają także na praktyki organizowane w ramach programu Erasmus. Zespół Oceniający postuluje jednak wpisanie praktyk do programu studiów i przypisanie im odpowiedniej liczby punktów ECTS. W takim wypadku należałoby także zredukować liczbę efektów kształcenia przyporządkowanym pozostałym modułom.

W programie kształcenia we właściwy sposób dobrano poszczególne przedmioty, tworząc z nich moduły podstawowe (praktyczna nauka języka włoskiego, przedmioty lingwistyczne, literatura i historia Włoch), moduły kierunkowe (estetyka, filozofia, przedmioty kulturoznawcze oraz przedmioty stanowiące studia nad chrześcijaństwem), grupę przedmiotów ogólnoakademickich (technologie informacyjne, lektorat z języka obcego) oraz przedmioty do wyboru (seminarium dyplomowe i wykłady monograficzne). Zgodnie z §10 Regulaminu studiów na Uniwersytecie Szczecińskim wszystkie wykłady są ogólnodostępne dla ogółu studentów Uczelni.

Poszczególnym przedmiotom przyporządkowano punkty ECTS zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem MNiSW w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia z dnia 5 października 2011 r. oraz wg norm uczelnianych zawartych w Uchwale Senatu Uniwersytetu Szczecińskiego nr 25/2012 z dnia 29 marca 2012 r. w sprawie wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych

dotyczących uchwalania programów kształcenia dla studiów wyższych, studiów doktoranckich, studiów podyplomowych oraz kursów dokształcających.

Wskaźnik ilościowy programu kształcenia na kierunku italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem wynosi 180 pkt. ECTS, dla każdego semestru - po 30 pkt. Przy obliczaniu nakładu czasu i pracy studenta potrzebnego do osiągnięcia efektów kształcenia uwzględniano liczbę godzin kontaktowych, czas niezbędny do przygotowania się do zajęć (czytanie literatury przedmiotu, praca przygotowująca do kolokwii i egzaminów, pisanie prac zaliczeniowych, egzaminy). System ECTS jest przejrzysty i funkcjonuje dobrze. Potwierdzeniem tego jest liczba studentów, uczestnicząca w międzynarodowym programie Erasmus. W latach 2009-2013 z tej formy wymiany międzynarodowej skorzystało łącznie 158 studentów.

Sekwencja poszczególnych modułów w programie studiów jest prawidłowa. W należyty sposób zaplanowano wszystkie zaliczenia i egzaminy; żadnych wątpliwości nie budzi ich rozłożenie w semestrach i na poszczególnych latach. Na ocenianym kierunku przeważają aktywne formy zajęć, co w bezpośredni sposób wpływa na jakość kształcenia i świadczy o praktycznym podejściu do kształcenia językowego. Liczba godzin zajęć w tygodniu, w poszczególnych semestrach i latach jest zróżnicowana, najwyższa w semestrze 3 i 4, najniższa – co należy traktować jako zaletę programu – w semestrze 6, kiedy studenci koncentrują się na pisaniu pracy końcowej i przygotowują się do egzaminu licencjackiego.

Zgodnie z Regulaminem studiów §18 pkt. 1-7 i §19 pkt. 1- 3 w Uczelni możliwa jest indywidualizacja procesu kształcenia, dotycząca zarówno planu studiów, jak i programu kształcenia. Przypadki uprawniające studenta do ubiegania się o indywidualną organizację studiów ustala Rada Wydziału na wspólny wniosek Dziekana i wydziałowego Samorządu Studenckiego. Indywidualny plan i program nauczania mogą też realizować studenci z wybitnymi osiągnięciami w nauce lub sporcie, a także uczestniczący w krajowej lub zagranicznej wymianie organizowanej przez Uczelnię. W takim przypadku Dziekan zezwala na indywidualizację kształcenia na zasadach określonych przez Radę Wydziału.

Uczelnia gwarantuje pomoc w rozwiązywaniu indywidualnych problemów studentom z niepełnosprawnością, którzy mogą korzystać z pośrednictwa Biura ds. Osób Niepełnosprawnych. Osoby o znacznym i głębokim stopniu niepełnosprawności mają prawo ubiegać się o przyznanie im asystenta. Możliwa jest także indywidualna organizacja studiów oraz wsparcie stypendialne. W Uczelni funkcjonuje także Punkt Pomocy Psychologicznej, z którego mogą korzystać wszyscy studenci potrzebujący takiego wsparcia. Władze Wydziału podejmują systematycznie działania mające na celu zniesienie barier architektonicznych dla studentów z niepełnosprawnością ruchową; już obecnie funkcjonuje winda oraz istnieje specjalny podjazd.

Także w opinii studentów program studiów jest logicznie skonstruowany (właściwa kolejność realizowanych przedmiotów), gdyż zakłada systematyczne poszerzanie wiedzy i oraz rozwijanie umiejętności oraz kompetencji społecznych. Wszystkim przedmiotom przypisane są punkty ECTS, które - zdaniem studentów – trafnie odzwierciedlają nakład pracy niezbędny do uzyskania zdefiniowanych efektów kształcenia. Za odpowiadającą ich oczekiwaniom, a przede wszystkim umożliwiającą osiągnięcie celów i efektów kształcenia uznano istniejącą proporcję między zajęciami teoretycznymi a praktycznymi oraz dobór treści kształcenia i form zajęć.

Studenci potwierdzili, że Uczelnia umożliwia ubieganie się o indywidualną organizację studiów w uzasadnionych przypadkach, w szczególności osobom szczególnie uzdolnionym lub znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Stworzone są też specjalne warunki

pozwalające na kształcenia osobom niepełnosprawnym, np. istnieje możliwość zmiany formy egzaminu, dostosowania zajęć z wychowania fizycznego do potrzeb takich osób lub korzystanie z pomocy asystenta.

Realizowany program na ocenianym kierunku zarówno pod względem treści jak i sposobów weryfikacji efektów kształcenia i rozłożenia poszczególnych modułów w cyklu studiów jest prawidłowy. Zdaniem Zespołu Oceniającego uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta byłoby doskonalsze, gdyby wprowadzić do programu studiów językowych praktyki zawodowe. Jakkolwiek należy przyznać, że formuła nieformalnych praktyk jest realizowana (np. w ramach programu Erasmus lub na zasadzie wolontariatu - prowadzenie zajęć w przedszkolach, szkołach etc.).

2) Sformułowane efekty kształcenia zostały ściśle powiązane z treściami programowymi i tworzą koherentną całość programową. Wypracowano i szczegółowo opisano w sylabusach przedmiotowych wszystkie formy i metody dydaktyczne, które sprawdzają się w kształceniu językowym i które uwzględniają specyfikę nowoczesnego kształcenia humanistów. Zróżnicowane formy nauczania pozwalają wykorzystać cały zasób metod stosowanych w pracy dydaktycznej z małymi grupami studenckimi, dlatego zajęcia dydaktyczne prowadzone są najczęściej w formie dyskusji kierowanej, wykładów z dyskusją; wykorzystuje się przy tym także metody prezentacyjne oraz egzekwuje prace o charakterze projektowym. Stosowanie powyższych metod jest regułą, o czym można było się przekonać podczas wizytacji, hospitując zajęcia.

KRYTERIUM 3 SPEŁNIONE W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

1) Realizowany program kształcenia stwarza możliwość osiągnięcia zakładanych celów oraz efektów kształcenia. Możliwe jest też uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

2) Efekty kształcenia zostały powiązane z treściami programowymi; tworzą one spójną całość programową. Opisane formy i metody dydaktyczne są skuteczne w kształceniu językowym i uwzględniają specyfikę nowoczesnego procesu kształcenia.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

1) Na podstawie analizy dokumentacji osobowej i dorobku naukowego oraz dydaktycznego osób prowadzących zajęcia na kierunku italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem, a także wiedzy członków Zespołu Oceniającego oraz ich doświadczenia stwierdzono, że kadra dydaktyczna Jednostki prezentuje wysoki standard i odpowiednio zróżnicowane pola zainteresowań badawczych. Charakteryzuje się również właściwymi kwalifikacjami. Zespół dydaktyczny składa się łącznie z 18 osób, w tym 6

pracowników samodzielnych – jest to więc liczba wystarczająca, aby właściwie i skutecznie realizować proces kształcenia (w tej grupie licznie reprezentowani są przedstawiciele włoskiego świata nauki i dydaktyki akademickiej, a także pracownicy, którzy swe doświadczenia zdobywali także za granicą). Pracownicy naukowo-dydaktyczni reprezentują dyscypliny naukowe odpowiadające specyfice kierunku, łączącego kształcenie językowe z kulturą i historią Italii oraz wiedzą o chrześcijaństwie. A zatem struktura zainteresowań badawczych nauczycieli akademickich na kierunku italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem, ich osiągnięcia naukowo-badawcze, a przede wszystkim kwalifikacje merytoryczne i dydaktyczne gwarantują realizację treści programowych oraz osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia. Także liczebność kadry wysoka w stosunku do liczby studentów wpływa pozytywnie na realizację procesu kształcenia, indywidualizując w dużej mierze jego formułę.

2) Zgodnie z Raportem samooceny do minimum kadrowego kierunku italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem zgłoszono 10 nauczycieli akademickich, w tym 3 w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 7 ze stopniem naukowym doktora. Zespół Oceniający analizował kwestię spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego na podstawie przesłanej dokumentacji, materiałów przedstawionych podczas wizytacji i rozmów przeprowadzonych z władzami Wydziału. W ocenie uwzględniono posiadane tytuły i stopnie naukowe, specjalizację naukową, dorobek, w tym zwłaszcza publikacje naukowe. Sprawdzono również obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o wliczeniu do minimum kadrowego. Stwierdzono, że kopie dyplomów znajdujące się w teczkach zostały poświadczane za zgodność z oryginałem. Umowy o pracę oraz akty mianowania zawierają wymagane prawem elementy.

W wyniku weryfikacji teczek osobowych, a w szczególności oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego ocenianego kierunku, stwierdzono, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w art. 112a Ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 572 z późn. zm.). Stwierdzono także, że wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki § 13 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 131).

Ocena obciążenia nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe pozwala na stwierdzenie, że spełnione są warunki określone w § 13 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 131), mówiące o tym, że „Nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora”.

Także dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne nauczycieli akademickich, zwłaszcza stanowiących minimum kadrowe, ocenione na podstawie analizy dokumentów, własnej wiedzy i doświadczenia oraz wrażeń z przeprowadzonej hospitacji zajęć, odpowiadają treściom programowym i zakładanym efektom kształcenia. Kadra ta legitymuje

się wartościowym dorobkiem naukowym i doświadczeniem, co powoduje, że proces dydaktyczny realizuje na odpowiednim poziomie merytorycznym.

Kierunek italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem spełnia wymogi dotyczące minimum kadrowego określone przepisami w zakresie kwalifikacji naukowych i dorobku oraz doświadczenia zawodowego. Do minimum kadrowego zaliczono 10 nauczycieli akademickich: 3 doktorów habilitowanych oraz 6 ze stopniem naukowym doktora. Nauczyciele akademicy zaliczani do minimum kadrowego złożyli stosowne oświadczenia.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe (10), do liczby studentów kierunku (106) spełnia wymagania § 17 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 131). **Stosunek ten wynosi 1: 10,6 przy obowiązującej na wizytowanym kierunku proporcji 1 : 50.** Występujące w jednostce proporcje zapewniają utrzymanie bliskich, merytorycznych więzi między studentami a nauczycielami akademickimi, co zwłaszcza w kształceniu językowym ma duże znaczenie.

Na podstawie analizy umów o pracę, aktów mianowania oraz informacji uzyskanych w czasie wizytacji można stwierdzić, że Wydział zapewnia stabilność minimum kadrowego dla kierunku italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem. Spośród wszystkich pracowników zadeklarowanych do minimum kadrowego osiem osób zatrudnionych jest w Uniwersytecie Szczecińskim jako podstawowym miejscu pracy. Poza nauczycielami akademickimi zaliczanymi do minimum kadrowego ocenianego kierunku Uczelnia zatrudnia również pracowników na podstawie umów o pracę i umów cywilno-prawnych.

W odniesieniu do obsady zajęć należy podkreślić, że są one prowadzone przez pracowników, posiadających zarówno duże doświadczenie dydaktyczne, jak i bogate przygotowanie merytoryczne – mamy do czynienia z wysokiej klasy specjalistami w różnych zakresach. Występuje też zasadnicza zgodność tematyki prowadzonych zajęć z zainteresowaniami badawczymi i kompetencjami nauczycieli akademickich, a jedynie w jednostkowych przypadkach mamy do czynienia z pewną zbieżnością (np. historia chrześcijaństwa we Włoszech). Należy podkreślić, że studia są prowadzone wspólnie przez Uniwersytet Szczeciński i Uniwersytet w Bari (Włochy), co pozwala na korzystanie z osiągnięć naukowo-dydaktycznych obydwu uczelni.

A zatem Zespół Oceniający stwierdza, że kadra naukowo-dydaktyczna, zarówno w odniesieniu do tzw. minimum kadrowego, jak i pozostałej grupy nauczycieli to zespół legitymujący się dorobkiem naukowym i doświadczeniem dydaktycznym pozwalającym na odpowiednim poziomie merytorycznym realizować proces kształcenia, zapewniając osiągnięcie jego celów i efektów. Możliwe jest zatem uzyskanie praktycznej umiejętności posługiwania się językiem włoskim oraz zdobycie wiedzy o historii, kulturze i geografii Italii, a także zapoznanie się z dziejami i tożsamością chrześcijaństwa. Realizację tak oryginalnie ujętego programu kształcenia niewątpliwie gwarantuje kadra Jednostki.

Zespół Oceniający pozostaje też pod wrażeniem poziomu prowadzonych zajęć, które jego członkowie mieli okazję hospitować. Na szczególne wyróżnienie zasługuje – obok merytorycznego przygotowania prowadzących i skuteczności w osiągnięciu założonego celu

zajęć – ich umiejętność aktywizowania studentów oraz wykorzystanie różnorodnych, innowacyjnych form kształcenia i pomocy dydaktycznych.

3) Zgodnie z informacjami zawartymi w Raporcie samooceny oraz uzyskanymi podczas wizytacji Wydział Teologiczny przeznacza znaczne środki na dofinansowanie różnych form aktywności naukowej i dydaktycznej pracowników. Rozwój naukowy i dydaktyczny pracowników Jednostki wspierany jest przede wszystkim poprzez finansowanie ich udziału w konferencjach krajowych i zagranicznych – należy z całą mocą podkreślić, że Władze bardzo intensywnie promują wymianę międzynarodową, w tym wyjazdy zagraniczne, i to nie tylko na konferencje i seminaria naukowe, ale również na staże i pobyty w ramach programu Erasmus (*teaching mobility*).

Pracownicy mają również zapewnioną możliwość uczestnictwa w szkoleniach oraz innych formach rozwijania swoich kompetencji naukowych i dydaktycznych. Ponadto Uczelnia - w miarę posiadanych możliwości finansowych – partycypuje w kosztach wydawniczych prac autorstwa jej pracowników. Formą właściwej polityki kadrowej, sprzyjającej podnoszeniu kwalifikacji i rozwojowi naukowemu, jest także finansowanie kosztów związanych z uzyskaniem kolejnych stopni i tytułów naukowych.

Zgodnie z deklaracją Władz Wydziału, a także obserwacji Zespołu Oceniającego nauczyciele akademicy zatrudniani są przede wszystkim w systemie konkursowym – pod uwagę bierze się posiadane doświadczenia dydaktyczno-naukowe w zakresie języka, literatury i kultury włoskiej oraz znajomości dziejów chrześcijaństwa. Przyjęte zasady należy uznać za właściwe, pozwalające na dobór kompetentnej kadry, gwarantującej osiągnięcie celów kształcenia oraz rozwój Jednostki.

Weryfikacja kadry naukowo-dydaktycznej polega na okresowej ocenie dokonywanej przez Wydziałowe Komisje Oceniające – przebieg ocen okresowych reguluje Statut Uniwersytetu Szczecińskiego (§ 118-119). Kryteria oceny to m.in. opisany w arkuszu ocen dorobek w dziedzinie badań naukowych, zaangażowanie na rzecz organizacji nauki (np. przygotowanie konferencji), wywiązywanie się z obowiązków dydaktycznych, osiągnięcia związane z kształceniem studentów, podnoszenie własnych kwalifikacji zawodowych, wywiązywanie się z obowiązku przestrzegania prawa autorskiego i praw pokrewnych, opinie studentów wyrażone w anonimowych ankietach. Przyjęte procedury wydają się być przejrzyste i niezwykle skuteczne. Przyniosły bowiem w latach 2009-2013 wzmocnienie naukowego potencjału Wydziału Teologicznego: 3 pracowników uzyskało tytuł profesora, sfinalizowano 3 habilitacje i 3 doktoraty, w tym 2 doktoraty na ocenianym kierunku.

(Załącznik nr 5- Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe. Cz. II. Pozostali nauczyciele akademicy);

KRYTERIUM 4 SPEŁNIONE W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów oraz ich liczba umożliwiają osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia.

2) Minimum kadrowe dla kierunku jest spełnione. Nauczyciele akademicy tworzący to minimum spełniają warunki dotyczące odpowiednich kwalifikacji zawodowych i dorobku naukowego w danym obszarze wiedzy, a także doświadczenia zawodowego. Pensum dydaktyczne we wszystkich wypadkach jest pełne, a nawet przekroczone. Gwarantuje to realizację zakładanych efektów kształcenia.

3) Polityka kadrowa sprzyja jakości kształcenia poprzez zapewnienie pracownikom warunków rozwoju naukowego i dydaktycznego. Władze Wydziału efektywnie wspierają rozwój kadry naukowo-dydaktycznej, udzielając finansowej pomocy dla ważnych inicjatyw i zamierzeń badawczych oraz dydaktycznych. Także procedury oraz kryteria doboru i weryfikacji nauczycieli akademickich należy uznać za właściwe.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Jednostka dysponuje bardzo dobrą infrastrukturą dydaktyczną i naukową. W przyjemnie położonym i estetycznie utrzymanym budynku Wydziału Teologicznego mieści się 16 sal dydaktycznych, laboratoria językowe, aula Wydziału, biblioteka. Każda katedra posiada własne pomieszczenia, aby tam odbywać spotkania i prowadzić konsultacje. Znajduje się też w nich „podręczna” biblioteczka przedmiotowa. Dodatkowo przygotowano pokój dla nauczycieli akademickich – z zewnątrz, wyposażony w komputer, drukarkę i aneks socjalny. Sprzęt zainstalowany w pomieszczeniach dydaktycznych jest nowoczesny i odpowiada zadaniom dydaktycznym kierunku. Wszystkie komputery stacjonarne mają dostęp do Internetu (łącze stałe), działa także sieć bezprzewodowa. W większości sal dydaktycznych zamontowano stałe projektory multimedialne. Studenci mają możliwość korzystania z bufetu (w najbliższym czasie zostanie otwarta stołówka) i pomieszczenia sakralnego. Łączna powierzchnia Wydziału Teologicznego to ok. 4.500 m². Należy podkreślić, że utrzymanie obiektu Wydziału Teologicznego jest w gestii Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej.

Biblioteka oferuje bardzo dobre warunki pracy. Swobodny dostęp do półek umożliwia szybkie korzystanie ze zbiorów książek i czasopism. Księgozbiór z italianistyki jest nieustannie wzbogacany nowymi publikacjami. Całkowity księgozbiór Biblioteki Wydziału Teologicznego obejmuje 104.270 woluminów książek, 99.000 woluminów czasopism, w tym prenumeratę 250 czasopism krajowych oraz 25 zagranicznych. Zbiory biblioteczne to głównie publikacje o charakterze teologicznym, filozoficznym, literaturoznawczym oraz pedagogiczno-psychologicznym. Co piąta pozycja księgozbioru jest literaturą w języku obcym.

Całość zbioru bibliotecznego została opracowana w systemie internetowym. Nowe publikacje są na bieżąco wprowadzane do systemu dzięki najnowszemu programowi MAK 4.3.d. Biblioteka dysponuje m.in. bazami elektronicznymi Biblioteki Narodowej: *Przewodnik Bibliograficzny*, *Bibliografia Zawartości Czasopism*, *Bibliografia Tytułów Czasopism*. Posiada również bazy elektroniczne Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES (katalog książek, katalog czasopism, katalogi poszczególnych bibliotek zrzeszonych w Federacji FIDES).

W zbiorach Biblioteki znajduje się 1.800 opisów książek w języku włoskim (jednak woluminów jest znacznie więcej, gdyż indeks wskazuje jako jeden numer zarówno

pojedynczą książkę, jak i wiele egzemplarzy z tego samego wydania, a także dzieło wielotomowe). W Katedrze Italianistyki znajdują się 162 książki opracowane przez Bibliotekę (powielone opisy znajdują się w katalogu Katedr) i przekazane do Katedry. Warto dodać, iż Katedra otrzymuje wiele prac z darowizn oraz w ramach wymiany (głównie z Bibliotek zrzeszonych w Federacji FIDES i Książnicy Pomorskiej). Książki wydane przez pracowników italianistyki z elementami studiów nad chrześcijaństwem są rozsyłane do 27 bibliotek wyższych uczelni, które mają katedry romanistyki lub italianistyki. W zamian otrzymano wiele prac z zakresu literatury i filologii włoskiej. Ta współpraca jest kontynuowana.

Zbiory Biblioteki udostępniane są w czytelnicy o pow. 90,8 m², w której znajduje się 25 miejsc dla czytelników, oraz w czytelnicy czasopism o powierzchni 15 m². Pracownicy i studenci Wydziału Teologicznego mogą - dzięki licencji zakupionej przez Uniwersytet Szczeciński - korzystać z zasobów Wirtualnej Biblioteki Nauki on-line poprzez sieć uczelnianą.

Także w ocenie studentów liczba, wielkość i wyposażenie sal Wydziału jest dostosowane do liczebności grup oraz potrzeb słuchaczy. Także wyposażenie oraz godziny otwarcia Biblioteki są dla nich w pełni satysfakcjonujące. W opinii studentów łatwość dostępu do niezbędnych materiałów sprzyja procesowi kształcenia. Studenci pozytywnie ocenili także bazę socjalną, w tym infrastrukturę związaną z realizacją zajęć wychowania fizycznego oraz domy studenckie.

Studenci na terenie całej Uczelni mają możliwość korzystania z bezprzewodowej sieci internetowej. Sam budynek Wydziału Teologicznego jest dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową (w budynku znajduje się winda, jest też odpowiedni podjazd), a także jest dobrze „skomunikowany” z pozostałymi obiektami Uczelni. Obecnie prowadzone są prace remontowe (ocieplanie budynku), co wprawdzie wiąże się z pewnymi niedogodnościami, ale w efekcie ma na celu zwiększyć komfort kształcenia.

KRYTERIUM 5 SPEŁNIONE W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryterium szczegółowego*

Baza dydaktyczna służąca realizacji procesu kształcenia na wizytowanym kierunku umożliwia osiągnięcie deklarowanych jego efektów końcowych. Na szczególne wyróżnienie zasługuje estetyka budynku, a także Biblioteka Wydziału, prezentująca pod każdym względem odpowiedni standard, a także bogate i interesujące zbiory. Infrastruktura dydaktyczna jest także dostosowana do potrzeb studentów niepełnosprawnych.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Ze względu na fakt, iż Wydział Teologiczny Uniwersytetu w Szczecinie prowadzi na wizytowanym kierunku - italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem kształcenie wyłącznie na studiach pierwszego stopnia, nie ma obowiązku realizowania badań naukowych. Jednak w przypadku Katedry Italianistyki możemy mówić o czytelnym i spójnym profilu badań naukowych, których wyniki wzbogacają treści kształcenia oraz wpływają

pozytywnie na proces dydaktyczny. Wynika to z faktu, że badania naukowe są tematycznie koherentne z prowadzonym na kierunku kształceniem. Co więcej, działania naukowe prowadzone są we współpracy z Uniwersytetem w Bari, co zwiększa doświadczenie i rozwija kompetencje merytoryczne pracowników kierunku, przekładające się również na proces kształcenia.

Italianistyka prowadzi zatem badania dotyczące włoskiej literatury oraz historii, a także filozofii. Pozytywnie należy też ocenić fakt, iż badaniom filologicznym towarzyszą analizy naukowe z zakresu kultury i historii Włoch, a także studiów nad chrześcijaństwem.

Jednostka organizuje konferencje naukowe, wydaje periodyk „Italianistica Sedinensis”, a także prowadzi zespołowe prace badawcze, których efekty są publikowane. Dodatkowo angażuje studentów w badania naukowe, a nawet zamierza opublikować wybrane fragmenty niektórych prac licencjackich. Oznacza to możliwość nabycia przez studentów umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej.

Rezultaty bogatej działalności badawczej są prezentowane podczas organizowanych przez italianistykę konferencji i sympozjów, a także w licznych publikacjach naukowych (monografie, artykuły naukowe, zbiorowe wydawnictwa pokonferencyjne). Ogółem zorganizowano 13 konferencji międzynarodowych, 1 seminarium międzynarodowe i 1 sympozjum ogólnopolskie.

Z kolei we współpracy z Katedrą Italianistyki Uniwersytetu Warszawskiego i Katedrą Filologii Romańskiej Uniwersytetu Łódzkiego zorganizowano kurs: *Creatività nell'insegnamento e nell'apprendimento dell'italiano come lingua straniera*, przeprowadzony w Uniwersytecie Warszawskim w dniach 19-21 kwietnia 2012 r.

Należy podkreślić, że w organizowanych konferencjach, sympozjach i spotkaniach naukowych uczestniczą studenci, co stwarza im cenną możliwość poszerzania i pogłębiania wiedzy.

Obok licznych zbiorowych publikacji naukowych italianistyka wydaje swoją serię „Italianistica Sedinensis”, której komitet naukowy ma charakter międzynarodowy. Dotychczas opublikowano dwa numery (*Le parole e l'impegno. Testi, contesti, utopie in Elio Vittorini*, red. A. Rella; *La seduzione delle immagini*, autor A. Rella), a dwa kolejne zeszyty są już złożone do druku (*Trasmissione del testo dal Medioevo all'età moderna. Leggere, copiare, pubblicare*, red. A. Piccardi; *Controcanto. Voci e pensieri di donne*, red. D. Del Mastro).

Bardzo cenne są także liczne inicjatywy grona naukowo-dydaktycznego Jednostki, popularyzujące osiągnięcia badawcze italianistyki oraz promujące kulturę Włoch (organizowanie wystaw, koncertów, spotkań autorskich). Działania te prowadzone są we współpracy z Muzeum Narodowym w Szczecinie, Włoskim Instytutem Kultury w Warszawie i w Berlinie, Akademią Sztuki w Szczecinie, Książnicą Pomorską, Szczecińską Agencją Artystyczną, a także z Operą na Zamku w Szczecinie, Filharmonią Szczecińską, Conservatorio di Bari, Wydziałem Kultury Miasta Szczecin, 13 Muz w Szczecinie, Stowarzyszeniem Orkiestra Jazzowa oraz Polskim Radiem Szczecin.

Na szczególne podkreślenie zasługuje własna aktywność quasi naukowa studentów, którzy w ramach koła naukowego „Italicus” angażują się w różnorodne projekty (dyskusyjny klub filmowy, propagowanie kultury włoskiej w szkołach w ramach Światowego Tygodnia Języka Włoskiego pod patronatem Prezydenta Republiki Włoskiej oraz Ambasady Włoch). Ciekawą inicjatywą jest także czytanie bajek w języku włoskim dzieciom w wieku przedszkolnym i młodszym szkolnym.

KRYTERIUM 6 SPEŁNIONE WYRÓŻNIAJĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryterium szczegółowego*

Choć Wydział Teologiczny nie ma obowiązku prowadzenia badań naukowych na kierunku italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem, to jednak aktywność badawcza jest niezwykle intensywna i bogata. Ponieważ badania są tematycznie ściśle związane z prowadzonym na kierunku kształceniem, ich rezultaty wpływają pozytywnie na proces dydaktyczny, a także wzbogacają treści kształcenia. Należy także podkreślić udział studentów w zespołach badawczych – dzięki temu zdobywają oni cenne umiejętności. Co więcej, działalność naukowa prowadzona jest we współpracy z zagranicznymi i krajowymi ośrodkami akademickimi, co również wpływa pozytywnie na efektywność procesu kształcenia.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

1) Szczegółowe warunki i tryb rekrutacji na I rok studiów określa Uchwała Senatu Uniwersytetu Szczecińskiego z dnia 31 maja 2012 r. Przyjęcie na studia pierwszego stopnia italianistyki z elementami studiów nad chrześcijaństwem odbywa się bez egzaminów, nie jest też wymagana znajomość języka włoskiego. Kandydaci przyjmowani są w drodze konkursu na podstawie wyników egzaminu maturalnego z przedmiotów zdawanych w formie pisemnej: z języka polskiego, języka obcego nowożytnego oraz wybranego trzeciego przedmiotu maturalnego. Wyniki ze świadectwa maturalnego przeliczane są według jednolitego dla całej Uczelni algorytmu. Lista przyjętych ustalana jest wg limitu przyjęć: 60 miejsc dla studiów stacjonarnych i 40 miejsc dla studiów niestacjonarnych. W roku akademickim 2013/2014 na I rok studiów przyjęto na oceniany kierunek 32 osoby w trybie stacjonarnym, nie uruchomiono natomiast trybu niestacjonarnego. A zatem zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, nie zawierają postanowień o charakterze dyskryminacyjnych.

2) System oceny osiągnięć studentów na wizytowanym kierunku służy konsekwentnemu pogłębianiu wiedzy. System ten zawiera sprawdzone, standardowe rozwiązania, które wypracowano i wdrożono w polskich ośrodkach akademickich. Przyjęte rozwiązania dotyczą zarówno weryfikacji etapowych efektów, jak i końcowych efektów kształcenia. Do najczęściej stosowanych form sprawdzania i weryfikacji należą m.in. egzaminy pisemne i ustne, pisemne prace zaliczeniowe oraz ustne prezentacje prac o charakterze projektowym. Silny nacisk kładzie się na stosowanie metod aktywizujących studentów w trakcie zajęć oraz bieżącą ocenę ich zaangażowania. W Uczelni stosuje się pięciostopniową skalę ocen.

Informacje na temat systemu weryfikacji efektów kształcenia są przedstawiane przez prowadzących podczas pierwszych zajęć oraz dostępne dla studentów w systemie elektronicznym. Stosowanie się do ww. zasad podlega ocenie w ankiecie ewaluacyjnej. W opinii studentów system oceny osiągnięć jest zrozumiały oraz obiektywny.

Studenci przystępują do egzaminów w sesjach egzaminacyjnych, mają też prawo do jednego terminu poprawkowego, a w przypadku usprawiedliwionej nieobecności - do

ubiegania się o termin dodatkowy. Uczelnia umożliwia także ubieganie się o egzamin komisyjny, jeżeli w opinii studenta egzamin został oceniony nieobiektywnie. Studenci nie zgłosili problemów z respektowaniem tych zasad.

3) Struktura i organizacja realizowanego na Uczelni programu kształcenia pozwala studentom kierunku italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem uczestniczyć w krajowych i międzynarodowych programach wymiany. Tym bardziej że system punktów ECTS uelastyczył proces studiowania i rozliczania poszczególnych semestrów oraz lat studiów; system ten pozwala też na indywidualizację procesu kształcenia, pomaga w wyborze uczelni oraz ułatwia przenoszenie uzyskanych efektów kształcenia (studenci potwierdzili, że są im znane zasady funkcjonowania systemu punktów ECTS).

Studenci wizytowanego kierunku są zachęceni do korzystania z wymiany międzynarodowej. System informowania ich o programach wymiany oraz procesie rekrutacyjnym funkcjonuje prawidłowo. Ze względu na specyfikę kierunku szczególnym zainteresowaniem cieszą się wyjazdy na studia częściowe do Włoch. Uczelnia podpisała 18 umów międzynarodowych z uczelnią partnerską w Bari oraz z innymi uczelniami we Włoszech. Posiada podpisane umowy także z ośrodkami akademickimi w Berlinie, Rostocku i Wilnie. W latach 2009-2013 z różnych programów wymiany (m.in. Erasmus) skorzystało aż 158 studentów.

Ponadto studenci uczestniczą w lektoratach z języka obcego nowożytnego, innego niż włoski. Zajęcia te odbywają się na zróżnicowanym poziomie, jednak w opinii studentów – jest to poziom zadowalający, w efekcie sprzyja to ich międzynarodowej mobilności. Realne korzyści odnoszą studenci także z rozwiniętej współpracy z Uniwersytetem w Bari – uczestniczą w zajęciach prowadzonych przez *native speakers*.

Zarówno duża mobilność międzynarodowa studentów, silnie wspierana przez Jednostkę, która odpowiednią strukturą i organizacją studiów stwarza do tego warunki, jak i udział studentów w międzynarodowym życiu naukowym (np. uczestnictwo w konferencjach) stanowią ważny i skuteczny czynnik osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, zwłaszcza w zakresie kompetencji językowych.

4) Funkcjonujący w Jednostce system opieki naukowej i dydaktycznej dla studentów należy ocenić pozytywnie. Taką też opinię wyrazili słuchacze wizytowanego kierunku. Nauczyciele akademicki są dostępni zgodnie z wyznaczonym planem konsultacji, a ich terminy są dostosowane do potrzeb studentów. W trakcie spotkania studenci potwierdzili, że wykładowcy służą im pomocą również poza zajęciami i terminami konsultacji. Istnieje także możliwość kontaktu drogą elektroniczną. Wymiar czasowy prowadzonych konsultacji oraz pełnionych dyżurów studenci uznali za w pełni satysfakcjonujący. Studenci nie zgłosili także uwag dotyczących harmonogramu zajęć oraz przebiegu sesji egzaminacyjnej. Poprzez system e-dziekanat studenci mają nieograniczony dostęp do wszystkich niezbędnych informacji związanych z tokiem studiów, w tym harmonogramu zajęć, terminów sesji egzaminacyjnej, sylabusów przedmiotów oraz materiałów dydaktycznych.

Wszystkie zajęcia - w opinii studentów - realizowane są zgodnie z przedstawionymi im sylabusami przedmiotów, a informacje prezentowane podczas zajęć dydaktycznych korespondują z treściami wymaganymi podczas zaliczeń i egzaminów. Same sylabusy przedmiotów/modułów zawierają kompletne wiadomości, także proponowane w

programach materiały dydaktyczne (w tym literatura) są dostosowane do potrzeb, przydatne w procesie realizacji procesu dydaktycznego, wreszcie sprzyjające osiągnięciu celów i efektów kształcenia.

Studenci mają także możliwość indywidualizacji programu studiów na zasadach wskazanych w Regulaminie studiów, a także poprzez swobodny wybór seminarium dyplomowego, zajęć z języka obcego nowożytnego oraz przedmiotów obieralnych. Studenci mają też możliwość swobodnego wyboru tematu pracy dyplomowej oraz pełnego korzystania ze wsparcia promotora podczas jej przygotowywania. Zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowania są znane studentom ocenianego kierunku.

Godziny otwarcia Dziekanatu zostały uznane przez studentów za dostosowane do ich potrzeb. Pozytywnie oceniono również kompetencje pracowników administracji i ich stosunek do braci studenckiej.

Także system pomocy materialnej funkcjonuje prawidłowo. Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej odbywa się na podstawie dwóch regulaminów: Regulaminu zasad i trybu przyznawania pomocy materialnej dla studentów Uniwersytetu Szczecińskiego oraz Regulaminu zasad przyznawania stypendium Rektora dla najlepszych studentów Uniwersytetu Szczecińskiego. Oba regulaminy obejmują wszystkie rodzaje świadczeń pomocy materialnej przewidziane w art. 173 ust. 1 Ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym. Zgodnie z art. 174 ust. 2 cyt. Ustawy - podziału dotacji ze środków funduszu pomocy materialnej dokonuje Rektor w porozumieniu z przedstawicielami samorządu, uwzględniając proporcje między stypendiami socjalnymi a stypendiami Rektora dla najlepszych studentów w sposób zgodny z art. 174 ust. 4 cyt. Ustawy.

Sposób przyznawania świadczeń uznany został przez studentów wizytowanego kierunku za przejrzysty oraz sprawny. Procedura przyznawania stypendiów jest zgodna z wymaganiami Ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym. Decyzje dotyczące przyznawania świadczeń pomocy materialnej zawierają wszystkie niezbędne elementy określone w art. 107 ust. 1 Ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego.

Jak wynika z Zasad przyznawania stypendium Rektora dla najlepszych studentów Uniwersytetu Szczecińskiego, ten rodzaj stypendium przyznawany jest na podstawie szczegółowo określonego systemu punktowania, uwzględniającego osiągnięcia naukowe, artystyczne i sportowe możliwe do zrealizowania w toku studiów. Jednym z wymagań jest uzyskanie średniej ocen na poziomie minimum 4,01. Wszystkim osiągnięciom przypisywana jest odpowiednia liczba punktów, które są sumowane i stanowią podstawę do umieszczenia studenta na liście rankingowej uprawnionych do otrzymania stypendium.

Zasady przyznawania pomocy materialnej są studentom znane, a wszelkie potrzebne informacje związane z funkcjonowaniem systemu przyznawania pomocy materialnej mogą oni uzyskać w Dziekanacie oraz u członków komisji stypendialnych, w skład których wchodzi także pracownicy administracyjni.

W Uczelni na podstawie Regulaminu Samorządu Studenckiego Uniwersytetu Szczecińskiego funkcjonuje Samorząd Studentów, ze strukturą na szczeblu wydziałowym oraz ogólnouczelnianym. W skład organów Samorządu Studentów wchodzi przedstawiciele wszystkich kierunków studiów, w tym kierunku italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem. Podział kompetencji oraz uprawnień pomiędzy poszczególnymi organami Samorządu Studentów jest klarowny.

Samorząd współuczestniczy w tworzeniu oraz opiniuje w formie uchwał regulamin studiów, regulamin przyznawania pomocy materialnej, a także plany i programy nauczania.

Zdaniem przedstawicieli Samorządu Studenckiego Władze Wydziału są otwarte na działalność studencką na Wydziale, w tym na aktywność Samorządu Studenckiego.

Liczba przedstawicieli studentów w Senacie Uczelni oraz Radzie Wydziału spełnia przesłanki art. 61 ust. 3 Ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym. Studenci posiadają swoich przedstawicieli również w komisjach dyscyplinarnych, zespołach zapewniania jakości kształcenia oraz innych gremiach zajmujących się kwestiami dotyczącymi studentów.

Samorząd Studencki posiada własne biuro wyposażone w sprzęt komputerowy. Wydział zapewnia także stały dostęp do materiałów biurowych. Ponadto Samorząd Studencki dysponuje własnym budżetem umożliwiającym mu realizację celów ustawowych. Z budżetu Uczelni wydzielone są także środki do dyspozycji Komisji koordynacyjnej ds. kół naukowych i organizacji studenckich, Akademickiego Centrum Kultury oraz środki w dyspozycji Prorektora ds. studenckich przeznaczone na działalność podejmowaną przez studentów. System finansowania aktywności studentów na Uczelni jest na wysokim poziomie.

Studenci kierunku italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem mogą także rozwijać swoje zainteresowania, uczestnicząc w pracach koła naukowego „Italicus”. Koło organizuje spotkania, na które zaprasza wykładowców z Italii oraz przedstawicieli świata kultury włoskiej w Szczecinie, organizuje pokazy włoskich filmów oraz zajmuje się tłumaczeniem prozy oraz poezji włoskiej. Nauczyciele akademicki angażują się w prace kół naukowych oraz udzielają studentom niezbędnego wsparcia merytorycznego. Studenci zaangażowani w ruch naukowy są zadowoleni ze współpracy zarówno z kadrą naukowo-dydaktyczną Wydziału, jak i jego Władzami.

Ponadto studenci zaangażowani w prace Samorządu Studenckiego oraz koła „Italicus” zajmują się – jak już wspomniano - działalnością popularyzującą kulturę włoską na Pomorzu – prowadzą zajęcia w przedszkolach, szkołach podstawowych, organizują Tydzień Włoski oraz stoisko włoskie podczas Juwenaliów. Przeprowadzają także zbiórki pieniędzy na cele charytatywne oraz ciesząc się bardzo dużym zainteresowaniem festiwal włoskich ciast domowych.

W Uczelni działa także Biuro Karier zajmujące się doradztwem zawodowym oraz przekazywaniem informacji o dostępnych ofertach pracy, stażach i konkursach skierowanych do studentów. Ponadto Biuro Karier koordynuje projekt „Uniwersytet Szczeciński – Lider Przyszłości”, w ramach którego organizowane są staże dla wyselekcjonowanych w procesie rekrutacji studentów. Słuchacze ocenianego kierunku nie korzystają jednak ze wsparcia Biura Karier, ponieważ jego funkcję z powodzeniem wypełniają ich wykładowcy posiadający liczne kontakty, umożliwiające studentom znalezienie zatrudnienia.

KRYTERIUM 7 SPEŁNIONE WYRÓŻNIAJĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

1) Zasady rekrutacji są kompleksowo uregulowane w odpowiedniej Uchwale Senatu. Regulacje te nie zawierają postanowień o charakterze dyskryminującym. Rekrutacja na studia pierwszego stopnia odbywa się na podstawie wyników z egzaminu dojrzałości.

2) System kształcenia na kierunku italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem odpowiada oczekiwaniom studentów oraz służy pogłębianiu ich wiedzy i rozwijaniu umiejętności. Studenci są informowani o zasadach zaliczania przedmiotów oraz mają dostęp do sylabusów zawierających zasady oceniania.

3) Uczelnia umożliwia studentom udział w programie Erasmus, a zwłaszcza dysponuje bogatą ofertą wyjazdów do Włoch. Studenci wykazują duże zainteresowanie wymianą, znają też zasady funkcjonowania systemu ECTS. Zdecydowana większość z nich przynajmniej przez semestr studiuje na uczelni zagranicznej. Studenci uczestniczą w zajęciach z języka obcego nowożytnego na zróżnicowanym poziomie. Te czynniki pozytywnie wpływają na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

4) Uczelnia zapewnia studentom pełną opiekę dydaktyczno-naukową oraz odpowiednie warunki materialne. Studenci są właściwie reprezentowani w organach kolegialnych Uczelni. W opinii studentów kadra naukowo-dydaktyczna jest kompetentna i pomocna, a obsługa administracyjna - przyjazna. System pomocy materialnej działa prawidłowo. Samorząd Studentów ma zapewnione środki na działalność i realizuje zadania wynikające z Ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym. W ramach ocenianego kierunku prężnie działa koło naukowe, którego działalność skupia się głównie na popularyzowaniu kultury włoskiej w regionie.

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

1) Troska Jednostki o jakość kształcenia była widoczna przed wejściem w życie znowelizowanej Ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*. Przykładem tego jest fakt, że już wcześniej pracowano zespołowo nad programami nauczania, które następnie zatwierdzane były przez ustawowo przewidziane organa kolegialne. Dokonywano też ich aktualizacji zgodnie z potrzebami i obowiązującymi standardami. Dbano szczególnie o to, by odpowiadały obowiązującym wymogom i nie odbiegały poziomem od programów innych uczelni europejskich. W Jednostce odbywała się również ewaluacja zajęć dydaktycznych przez studentów w postaci anonimowych badań ankietowych oraz sporadycznie prowadzono hospitację zajęć.

Natomiast na poziomie ogólnouczelnianym system zapewniania jakości kształcenia określono Uchwałą nr 90/2011 Senatu z dnia 24 listopada 2011 r. w sprawie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w Uniwersytecie Szczecińskim. W przyjętym dokumencie wskazano, że celem działania WSZJK jest w szczególności:

- podnoszenie poziomu kształcenia studentów i doktorantów;
- stworzenie mechanizmów stałego zarządzania, monitorowania i doskonalenia systemu;
- opracowanie procedur zapewniania jakości kształcenia;
- dostarczanie Władzom Uniwersytetu informacji niezbędnych do zarządzania procesem kształcenia;
- podniesienie rangi pracy dydaktycznej;
- podniesienie atrakcyjności i konkurencyjności US wobec innych uczelni.

Zakres działania WSZJK, określony w powyższej Uchwale, obejmuje m.in. okresowe przeglądy i doskonalenie programów kształcenia, ocenę realizacji procesu kształcenia, w tym organizacji i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych, monitorowanie karier zawodowych absolwentów w celu doskonalenia procesu kształcenia, zbieranie i wykorzystywanie opinii pracodawców do tworzenia i doskonalenia programów kształcenia oraz procedury weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia.

Na podstawie informacji uzyskanych podczas wizytacji oraz przedstawionej dokumentacji, należy stwierdzić, że na Wydziale Teologicznym zintensyfikowanie prac zmierzających do pełnego wdrożenia ogólnouczelnianej Uchwały oraz uszczegółowienia procedur projakościowych z uwzględnieniem charakterystyki prowadzonych kierunków studiów nastąpiło w 2013 r. W efekcie podjętych działań wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia doprecyzowano i zatwierdzono Uchwałą Rady Wydziału nr 705/90/2013/2014 z dnia 12 grudnia 2013 r. wraz z załącznikiem, na który składa się zasadnicza treść wprowadzonego systemu, a także wzory narzędzi, które będą wykorzystywane w celu realizacji postanowień Uchwały. Należy podkreślić, że cele WSZJK, a także zakres jego działania są tożsame ze wskazanymi w Uchwale ogólnouczelnianej przyjętej przez Senat Uczelni.

Organizacja i kompetencje poszczególnych podmiotów w ramach wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia zostały precyzyjnie wskazane w rozdziale 2 ww. Uchwały. Na podstawie analizy dokumentacji należy wskazać, że struktura zarządzania wizytowanym kierunkiem jest przejrzysta (Dziekan, Prodziekani odpowiedzialni za naukę i sprawy studenckie), czytelny jest także zakres podejmowanych decyzji w zarządzaniu jakością (stosownie do przydzielonych kompetencji) zarówno na poziomie Jednostki, jak i kierunku. W pierwszym etapie funkcjonowania systemu Dziekan Wydziału powołał Wydziałowy Zespół ds. Jakości i Programów Studiów, a także Zespół ds. Jakości i Programów Kształcenia dla kierunku italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem (pismo nr WTA/1627/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.).

Do zadań Zespołów kierunkowych należy między innymi:

- ocenianie warunków realizacji procesu kształcenia;
- analizowanie warunków i trybu rekrutacji na studia;
- weryfikowanie osiągniętych efektów kształcenia;
- analizowanie zakładanych i uzyskanych efektów z realizacji praktyk;
- dbanie o wysoki poziom kadry dydaktycznej.

Wśród głównych narzędzi przewidzianych do realizacji celów i zadań WSZJK należy wskazać:

- anonimowe badanie opinii wśród pracowników i studentów na temat poszczególnych etapów procesu kształcenia i funkcjonowania Wydziału, z wykorzystaniem kwestionariuszy ankiet, zawartych w formularzach nr 5 i 6, stanowiących załącznik do Uchwały;
- gromadzenie, analizowanie i przetwarzanie informacji związanych z weryfikacją efektów kształcenia, w tym prac dyplomowych oraz praktyk, z wykorzystaniem formularzy nr 2, 3, 4 i 10, stanowiących załącznik do Uchwały;
- hospitacje zajęć dydaktycznych, z wykorzystaniem formularza nr 1, stanowiącego załącznik do Uchwały.

W przedmiotowej Uchwale określono również procedury dotyczące:

- powoływania członków Wydziałowego Zespołu Jakościowego oraz Zespołów kierunkowych;
- sprawozdawczości poszczególnych podmiotów z realizowanych działań;

- gromadzenia, przechowywania, udostępniania oraz wykorzystywania uzyskanych informacji;
- zasad i warunków przeprowadzania hospitacji;
- zasad przeprowadzania ankietyzacji wśród studentów i pracowników Wydziału;
- prowadzenia konsultacji z podmiotami zewnętrznymi;
- analizy i weryfikacji prac dyplomowych;
- analizy i weryfikacji dokumentacji praktyk;
- analizy sprawności systemu zapewniania jakości.

Podczas wizytacji przedstawiono Zespołowi Oceniającemu dokumentację dotyczącą działań projakościowych realizowanych w Jednostce do 2013 r. Na podstawie informacji uzyskanych od Władz Wydziału, należy uznać, że do czasu przyjęcia Uchwały nr 705/90/2013/2014 z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, dokumentowanie realizowanych działań projakościowych nie było prowadzone w sposób zorganizowany, a niektóre narzędzia były wykorzystywane sporadycznie, np. hospitacje, monitorowanie losów zawodowych absolwentów.

Pozytywnie należy jednak ocenić wysiłek Wydziału, podejmowany od roku akademickiego 2013/14, w celu formalizacji procesu zapewniania jakości. Przedstawione podczas wizytacji procedury wskazują na wyraźne zintensyfikowanie działań w tym zakresie, a także uwzględnienie znaczącej liczby czynników wpływających na jakość procesu kształcenia. Należy także podkreślić, iż harmonogram związany z wdrażaniem poszczególnych działań, określony w rozdziale 5 Uchwały, jest dotychczas konsekwentnie realizowany, np. przeprowadzono proces ankietyzacji wśród studentów, określono plan hospitacji na semestr letni roku akademickiego 2013/14.

System ten jest przejrzysty, jego struktura czytelna, zakresy kompetencyjne zostały ściśle rozdzielone. Na Wydziale obowiązuje harmonogram prac Wydziałowego Zespołu ds. Jakości i Programów Kształcenia oraz kierunkowego Zespołu ds. Jakości i Programów Kształcenia (w czasie wizytacji przedstawiono stosowne dokumenty).

Zakres działania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia obejmuje: okresowe przeglądy i doskonalenie programów kształcenia, ocenę realizacji procesu kształcenia (organizację i warunki prowadzenia zajęć dydaktycznych, analizę warunków i trybu rekrutacji na studia, zbieranie i wykorzystywanie opinii pracodawców do tworzenia i doskonalenia programów kształcenia, procedury weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia, doskonalenie kompetencji dydaktycznych kadry). Do działań projakościowych zaliczyć także należy: ewaluację przez studentów jakości kształcenia w odniesieniu do wszystkich przedmiotów nauczania w danym roku akademickim, ewaluację jakości kształcenia w odniesieniu do warunków studiowania i organizacji studiów oraz systematyczne hospitacje zajęć. Harmonogram hospitacji ustala kierownik Katedry na początku każdego roku akademickiego.

Dużą wagę przywiązuje się do eliminowania zjawisk patologicznych, zachowań nieetycznych i nagannych. Podstawowe kwestie związane z zapobieganiem i postępowaniem w razie wykrycia tego typu zjawisk w toku realizacji programu kształcenia określa Regulamin studiów.

Prawidłowo funkcjonuje także system sprawdzania etapowych i końcowych efektów kształcenia (proces dyplomowania). Wydziałowy Zespół ds. Jakości i Programów Kształcenia zobowiązany jest do przeprowadzenia analizy prac dyplomowych za każdy rok akademicki. Wybiera do analizy co najmniej 10% prac dyplomowych, uwzględniając prace powstałe na wszystkich seminariach, prowadzonych na kierunku. Analizy prac dyplomowych dokonują

nauczyciele akademicki z Wydziałowego Zespołu ds. Jakości i Programów Kształcenia lub przezeń wskazani. Osoba przeprowadzająca analizę sporządza protokół, który następnie jest podstawą do dyskusji i formułowania wniosków.

Wysoko należy ocenić systematyczność i kompleksowość ocen oraz analiz, które wykorzystywane są następnie w procesie doskonalenia jakości kształcenia, jakościowych zmianach w programach kształcenia oraz przy eliminowaniu zjawisk patologicznych. W Wydziałowym Zespole ds. Jakości i Programów Kształcenia oraz w kierunkowym Zespole ds. Jakości i Programów Kształcenia dyskutuje się o nowych rozwiązaniach programowych oraz działaniach projakościowych - ze spotkania z Zespołami ds. Jakości eksperci PKA wynieśli wrażenie o silnym zaangażowaniu ich członków w proces osiągania wysokich standardów kształcenia. Ewentualne zmiany mają w jeszcze większym stopniu niż dotychczas uwzględniać oczekiwania studentów oraz doświadczenia kadry naukowo-dydaktycznej w realizacji programu kształcenia skonstruowanego zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacji. Pod uwagę brana jest również zasada dbałości o jak najwyższą jakość kształcenia oraz o odpowiednie warunki studiowania, zwłaszcza w przypadku studiów niestacjonarnych. Wszystkie tego typu działania zasługują na uznanie.

Studenci Jednostki mają dostęp do informacji o programach studiów, efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów w wersji tradycyjnej, znaczna część informacji jest dostępna w wersji elektronicznej. Studenci mogą korzystać z bazy danych zawierającej sylabusy przedmiotów, harmonogramy sesji egzaminacyjnej, informacje o konsultacjach, zasadach korespondencji internetowej z prowadzącym zajęcia. W systemie elektronicznym studenci wypełniają także ankietę oceniającą pracę nauczyciela akademickiego. Wyniki ankiet zliczane są automatycznie. Każdy nauczyciel akademicki może zapoznać się z uzyskaną oceną, zaś Dziekan - z ocenami wszystkich podległych mu pracowników naukowo-dydaktycznych.

2) Udział studentów w procesie zapewnienia jakości kształcenia na wizytowanym kierunku ma charakter zinstytucjonalizowany. Przedstawiciele tej grupy wewnętrznych interesariuszy, podobnie zresztą jak kadry naukowo-dydaktycznej, posiadają swoich reprezentantów w Wydziałowym Zespole ds. Jakości i Programów Studiów, a także Zespole ds. Jakości i Programów Kształcenia dla kierunku italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem. Ponadto formą uczestnictwa studentów w procesie zapewniania jakości kształcenia jest procedura ankietyzacji wśród nich prowadzona, a dotycząca m.in. oceny pracy nauczycieli akademickich i funkcjonowania Wydziału. Ankiety przeprowadzane są drogą elektroniczną po ostatnich zajęciach z poszczególnych przedmiotów.

Potwierdzili to studenci w trakcie spotkania z przedstawicielem Zespołu Oceniającego. Wyniki ankiet, zgodnie z obowiązującymi regulacjami, są prezentowane podczas posiedzenia Wydziałowego Zespołu ds. Jakości i Programów Kształcenia. Ponadto studenci podkreślali, że funkcjonuje także nieformalny system zapewnienia jakości kształcenia, wynikający z bliskich relacji pomiędzy studentami, kadrami akademicką oraz administracją Wydziału, pozwalający na swobodne wyrażanie swych opinii i ocen na temat kultury jakości.

Uchwałą Rady Wydziału Teologicznego nr 705/90/2013/2014 z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia zinstytucjonalizowano także udział interesariuszy zewnętrznych w konsultacjach związanych z doskonaleniem na wizytowanym kierunku procesu kształcenia. W Uchwale tej zdefiniowano, że zewnętrznymi

podmiotami konsultacyjnymi są: Wielki Kanclerz Wydziału Teologicznego, Rektor Uniwersytetu w Bari, Konsul Honorowy Republiki Włoskiej z siedzibą w Szczecinie, Ambasada Republiki Włoskiej w Warszawie, Włoski Instytut Kultury w Warszawie i w Krakowie. Celem wzajemnej wymiany informacji z podmiotami zewnętrznymi ma być gromadzenie opinii użytecznych dla zapewniania jakości kształcenia, a w szczególności informacji na temat potrzeb rynku pracy, sytuacji zawodowej absolwentów oraz pomysłów i propozycji ze strony otoczenia społeczno-gospodarczego. Zgodnie z § 28 Uchwały konsultacje z podmiotami zewnętrznymi prowadzone będą nie rzadziej niż dwa razy w roku, a ich wyniki będą protokołowane w wystandaryzowanym formularzu nr 12, stanowiącym załącznik do Uchwały.

Obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym interesariusze zewnętrzni – członkowie Zespołów ds. Jakości i Programów Studiów – Wydziałowego i kierunkowego, potwierdzili przykładami swoje autentyczne zainteresowanie jakością kształcenia na wizytowanym kierunku.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/ Biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
Wiedza	+	+	+	+	+	+
Umiejętności	+	+	+	+	+	+
kompetencje społeczne	+/-	+	+	+	+	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

KRYTERIUM 8 SPEŁNIONE W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

1) Jednostka posiada przejrzysty i czytelny system zarządzania kierunkiem. Wypracowała też kompleksową procedurę oceny efektów kształcenia, w części już funkcjonującą, która po pełnym jej wdrożeniu z pewnością wpłynie na doskonalenie procesu kształcenia.

2) W procesie zapewnienia jakości kształcenia uczestniczą interesariusze wewnętrzni, w tym także w sposób sformalizowany studenci, oraz bardzo aktywnie interesariusze zewnętrzni, wchodzący formalnie w skład zespołów ds. jakości kształcenia.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	W pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3	program studiów		X			
4	zasoby kadrowe		X			
5	infrastruktura dydaktyczna		X			
6	prowadzenie badań naukowych ²	X				
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się	X				
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Realizowana na kierunku italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem koncepcja kształcenia jest niezwykle interesująca i oryginalna programowo, charakteryzuje się także koherentnością zakładanych efektów i celów kształcenia. Sposób prowadzenia kształcenia, a także kadra oraz infrastruktura gwarantują osiągnięcie zakładanych efektów. Zbudowany w Uczelni/Jednostce wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, będący w fazie dość już zaawansowanego wdrażania, posiada strukturę i narzędzia, które mogą zapewnić realizację jego zadań – wysoką jakość kształcenia. Godnym zaakcentowania jest sformalizowany udział interesariuszy zarówno wewnętrznych (w tym studentów), jak i przede wszystkim zewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia na wizytowanym kierunku.

Na szczególne podkreślenie zasługuje intensywna międzynarodowa wymiana obejmująca zarówno kadre naukowo-dydaktyczną, jak i w ogromnym stopniu studentów. Skutki tej praktyki dla osiągnięcia przewidywanych efektów i założonych celów kształcenia są trudne do przecenienia. Podobne znaczenie może mieć aktywność grona pracowników Jednostki na

² Ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.

polu badań naukowych. Jakkolwiek italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem nie ma obowiązku realizowania prac badawczych, to jednak owocne zaangażowanie badawcze Katedry Italianistyki ma *summa summarum* pozytywny wpływ na proces dydaktyczny, choćby poprzez wzbogacenie treści kształcenia.

Zespół Oceniający pragnie jednak poddać pod rozagę pewne czynniki, których wprowadzenie lub udoskonalenie może zapewnić dalszy rozwój kierunku, a przede wszystkim ugruntować wysoką jakość kształcenia.

1. Warto konsekwentnie i starannie wdrażać oraz rzetelnie realizować na poziomie Wydziału i kierunku przewidziane procedury i narzędzia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Zespół Oceniający uznaje ich skuteczność i jest przekonany, że pełne wdrożenie systemu pomoże zagwarantować wysoką kulturę jakości kształcenia.
2. Pomimo regularnego przeprowadzania badania losów absolwentów Akademickie Biuro Karier opracowuje wyniki jedynie z uwzględnieniem poszczególnych wydziałów Uczelni, bez wyróżnienia sytuacji poszczególnych kierunków. Procedura nie przewiduje także przekazania wyników ankiet organom zajmującym się opracowywaniem planów i programów studiów. Sugerujemy, aby wyróżnić w analizie sytuację poszczególnych kierunków, w tym wizytowanej Jednostki, a dane przekazywać odpowiedzialnym za programy studiów komisjom.
3. Kontynuując tę myśl, Jednostka „na własną rękę” zdobywa informacje o losach absolwentów. Wskazane byłoby zatem opracowanie systemu, który pozwoli na wykorzystanie danych o losach absolwentów w działaniach projakościowych, pozyskiwanych do tej pory w działaniach niesformalizowanych.
4. Aby wzbogacić strukturę kwalifikacji absolwenta, zapewniając mu większą efektywność kształcenia, należałoby wprowadzić do programu studiów językowe praktyki zawodowe. Jest to bowiem najskuteczniejsza forma osiągania i sprawdzania efektów kształcenia w przypadku studiów językowych. Dotychczas w sensie nieformalnym studenci mają wprawdzie szeroką i różnorodną możliwość „praktykowania” swojej znajomości języka, tak można traktować np. wyjazdy w ramach programu Erasmus. Jednak odbywanie praktyk nie zostało ujęte jako formalny wymóg programowy. Zachęcamy Władze Jednostki, aby ten postulat w miarę możliwości zrealizowano.
5. Pewnych drobnych korekt wymagają niektóre sylabusy – chodzi o sformułowania i liczbę efektów kształcenia dotyczących rozwijania kompetencji społecznych (odnosi się to do zajęć, które kompetencje społeczne rozwijają w nieznacznym stopniu, np. wykładów kończących się pracą pisemną).

Władze kierunku Italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem, prowadzonego na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Szczecińskiego w swojej odpowiedzi na Raport z wizytacji zadeklarowały wolę zrealizowania kilku sugestii, które Zespół Oceniający przedstawił, a które służyć będą dalszemu rozwojowi kierunku oraz ugruntowaniu wysokiej jakości kształcenia (m.in. wprowadzenie językowych praktyk zawodowych, intensyfikacja współpracy z Akademickim Biurem Karier, dokonanie korekt w sylabusach, wreszcie dalsze, konsekwentne wdrażanie procedur wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia). Można z uznaniem odnieść się do faktu, że uwagi Zespołu Oceniającego znalazły pełne zrozumienie i akceptację w jednostce.

Ponieważ w odniesieniu do oceny poszczególnych kryteriów akredytowana Jednostka nie zgłosiła żadnych uwag i zastrzeżeń, dlatego uprzednio sformułowane oceny nie ulegają zmianie.

Uwaga: jeżeli wyjaśnienia przedstawione w odpowiedzi na raport lub we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy z wizytacji będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen raport powinien zostać uzupełniony. Należy syntetycznie omówić wyjaśnienia, dokumenty i dodatkowe informacje, które spowodowały zmianę oceny (odnieść się do każdego kryterium odrębnie, a ostateczną ocenę umieścić w Tabeli nr 3).

Tabela nr 3

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco	w pełni	Znacząco	częściowo	niedostatecznie
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny					